

AGRESE PROTI UKRAJINĚ

OTÁZKY TÝKAJÍCÍ SE PŘESUNŮ RUSKÝCH

DIPLOMATŮ

Dotčená ustanovení: články 5v a 5w Nařízení Rady 833/2014

Často kladené otázky (FAQ)

Veřejná informace

[poslední aktualizace dne 25. září 2026]

https://finance.ec.europa.eu/document/download/89b90135-eb11-4dbe-9f93-5281233e7b1e_en?filename=fags-sanctions-russia-diplomats_en.pdf

I. Systém oznamování (článek 5v nařízení 833/2014)

1. Jaké jsou sankce v případě porušení oznamovací povinnosti?

Poslední aktualizace: 17. prosince 2025

Diplomatické a konzulární zástupci jsou v přijímajícím státě (státě, kde jsou akreditováni) v zásadě chráněni pravidly mezinárodního práva o diplomatické imunitě, zejména Vídeňskou úmluvou o diplomatických stycích z roku 1961 a Vídeňskou úmluvou o konzulárních stycích z roku 1963:

- Diplomatické zástupci jsou zejména imunní vůči trestní, občanské a správní jurisdikci přijímajícího státu, kde jsou akreditováni.
- Konzulární zástupci požívají omezenější imunity v souvislosti s výkonem svých oficiálních konzulárních povinností (viz zejména výjimky podle článku 41 a 43(2) Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích z roku 1963).

Diplomatické a konzulární zástupci požívají ochrany také při cestování přes území třetí země při nástupu do funkce v přijímajícím státě nebo při návratu do své funkce v něm a při návratu do své vlastní země (vysílajícího státu). Pokud diplomatické a konzulární zástupci cestují přes území třetí země, kde nemají oficiální status ani úřad (země, kde nejsou akreditováni), závisí úroveň ochrany podle mezinárodního práva na konkrétních okolnostech (například zda diplomatické a konzulární zástupci cestují v rámci svých oficiálních funkcí, nebo zda cestují z osobních či jiných neoficiálních důvodů).

Pokud diplomatické a konzulární zástupci, administrativní a techničtí pracovníci nebo členové jejich rodin nejsou chráněni diplomatickou imunitou, mohou být vystaveni sankcím stanoveným členskými státy v souladu s článkem 8 nařízení č. 833/2014. Podle tohoto ustanovení členské státy stanoví pravidla pro sankce, včetně případných trestních sankcí, které se vztahují na porušení ustanovení tohoto nařízení v jejich jurisdikci.

Dále podle Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích z roku 1961 (článek 9) a Vídeňské úmluvy o konzulárních stycích z roku 1963 (článek 23) může přijímající stát, v němž byl zástupce akreditován, kdykoli a bez nutnosti vysvětlovat své rozhodnutí oznámit vysílajícímu státu, že zástupce je persona non grata nebo že jakýkoli jiný člen personálu mise není přijatelný. V takové situaci je vysílající stát povinen buď dotyčnou osobu odvolat, nebo ukončit její funkci v přijímajícím státě. Pokud vysílající stát tuto povinnost v přiměřené lhůtě nesplní, může přijímající stát odmítnout uznat danou osobu za člena mise.

2. Komu má být oznámení zasláno?

Poslední aktualizace: 17. prosince 2025

Oznámení se zasílá členskému státu, na jehož území se bude vstoupit na základě akreditace/povolení k pobytu nebo diplomatického víza uděleného jiným členským státem.

V případě cesty překračující území několika členských států se oznámení zasílá každému příslušnému členskému státu, na jehož území se bude vstoupit na základě akreditace/povolení k pobytu nebo diplomatického víza uděleného jiným členským státem. Například ruský diplomat akreditovaný v členském státě A (a pouze v členském státě A) a cestující do členského státu D přes území členských států B a C musí informovat členské státy B, C a D. Pokud na cestě zpět z členského státu D zahrnuje vstup a průjezd členskými státy B a C, mělo by se oznámení podat členským státům B a C.

Sdílení informací mezi informovanými členskými státy a členskými státy akreditace se doporučuje, protože informace o příslušných cestujících osobách mohou být ve společném zájmu.

3. Jak se má oznámení podat?

Poslední aktualizace: 6. května 2026

Je v pravomoci členských států řádně provést článek 5v. Doporučuje se, aby členské státy požadovaly, aby oznámení bylo učiněno diplomatickou cestou, tj. verbální nótou adresovanou Ministerstvu zahraničních věcí „členského státu dotčeného cestou“ (členský stát, kam diplomaté cestují nebo jímž cestují, tj. navštívené členské státy) ruskou diplomatickou misí akreditovanou v navštíveném členském státě (státech).

Obsah oznámení je stanoven v čl. 5v odst. 4 nařízení č. 833/2014 a oznámení musí být učiněno nejpozději v poslední pracovní den v navštíveném členském státě (státech) a v každém případě nejpozději 24 hodin před zamýšleným datem vstupu do navštíveného členského státu (států). Pracovním dnem se rozumí pracovní doba daného dne.

Členské státy by mohly pro FORMULÁŘ CESTOVNÍHO OZNÁMENÍ použít následující šablonu:

Od	Velvyslanectví Ruska v členském státě, kterého se cesta týká
Datum oznámení	
Cíl	
Příjmení (včetně patronymu/otcova jména)	
Jméno	
Datum narození	
Pohlaví	
Velvyslanectví/Konzulát Ruska v členském státě, kde osoba pracuje:	
Pozice	
Číslo identifikačního průkazu (akreditační karty) / víza	
Místo vstupu na území	
Datum vstupu na území	

Místo výstupu z území	
Datum výstupu z území	
Dopravní prostředek	
V případě SOUKROMÉHO VOZIDLA	
Značka	
Typ	
Číslo registrační značky	
V případě VEŘEJNÉ DOPRAVY	
Název dopravce	
Nádraží/letišť odjezdu	
Čas odjezdu	
Nádraží/letišť příjezdu	
Čas příjezdu	

V tomto rámci se doporučuje, aby členské státy vyžadovaly e-mailové oznámení o výše uvedené verbální nótě.

Od změny článku 5v(1a) nařízení č. 833/2014 dne 23. dubna 2026 musí ruští státní příslušníci, na které se vztahuje oznamovací povinnost, nosit u sebe kopii oznámení a na požádání ji předložit orgánům navštíveného členského státu (členských států).

4. Musí ruský diplomatický zástupce s více akreditacemi oznamovat cesty mezi různými členskými státy akreditace?

Poslední aktualizace: 17. prosince 2025

Ne. Ruští diplomatičtí a konzulární zástupci v takové situaci mohou cestovat na území členských států, kde jsou akreditováni, a z nich bez předchozího oznámení (např. akreditace v členských státech A i B znamená, že cestování mezi A a B nevyžaduje předchozí oznámení). Cesta však musí být oznámena v případě, že zahrnuje tranzit přes členský stát, ve kterém osoba není akreditována (ve výše uvedeném příkladu, pokud cesta mezi členskými státy A a B vyžaduje tranzit přes členský stát C, musí být oznámení zasláno členskému státu C).

5. Jak členský stát informuje Radu o případech porušení?

Poslední aktualizace: 17. prosince 2025

Členské státy, které na svém území zadrží osobu podléhající oznamovací povinnosti a která tuto povinnost nesplnila, mohou k informování Rady o takových případech použít systém Coreu/Cortesy.

6. Vztahuje se oznamovací povinnost na rodinné příslušníky?

Poslední aktualizace: 17. prosince 2025

Ano, s výjimkou nezletilých osob nebo rodinných příslušníků, kteří nejsou součástí domácnosti členů diplomatického nebo konzulárního úřadu.

7. Vztahuje se oznamovací povinnost na ruské diplomatické a konzulární zástupce akreditované v členském státě EU cestující do státu mimo EU, který je členem schengenského prostoru?

Poslední aktualizace: 17. prosince 2025

V tomto případě se uplatní právní předpisy uvedeného státu mimo EU, který je členem schengenského prostoru. Odpověď závisí na tom, zda tento stát mimo EU, který je členem schengenského prostoru, zavedl oznamovací povinnost na vnitrostátní úrovni.

8. Vztahují se články 5v a 5w na ruské diplomatické a konzulární zástupce cestující z členského státu EU, který je součástí schengenského prostoru, do/přes členský stát EU mimo schengenský prostor, nebo naopak?

Poslední aktualizace: 17. prosince 2025

Odpověď závisí na tom, zda by cestování bylo možné na základě platného povolení k pobytu, včetně diplomatických dokladů totožnosti, nebo platného víza vydaného akreditujícím členským státem. Pokud je dotyčné osobě povolen vstup do členského státu, do kterého/přes který cestuje, na základě akreditace nebo diplomatického víza, použijí se příslušná ustanovení v čl. 5v a 5w. Pokud cestování na základě těchto dokladů není právně možné, ustanovení čl. 5v a 5w se nepoužijí. Stejně opatření platí pro cesty z členského státu EU mimo schengenský prostor do jiného členského státu EU mimo schengenský prostor.

9. Vztahují se články 5v a 5w také na ruské diplomatické a konzulární zástupce akreditované v zemi, která není součástí EU ani schengenského prostoru?

Poslední aktualizace: 6. května 2026

Odpověď závisí na tom, zda by cestování v rámci EU bylo možné na základě platného povolení k pobytu nebo platného víza vydaného členským státem. Pokud je dotyčné osobě na základě takového platného povolení k pobytu nebo platného víza vydaného členským státem povoleno cestovat do jiného členského státu/projízdit přes něj, použijí se příslušná ustanovení článků 5v a 5w.

Pokud například ruský diplomat nebo konzulární zástupce akreditovaný ve třetí zemi má schengenské vízum (bez omezení územní platnosti) vydané členským státem A a na základě uvedeného schengenského víza cestuje do členského státu B/nebo projíždí přes něj, použijí se články 5v a 5w s odkazem na cestu do členského státu B/projíždí přes něj.

II. Povolovací režim (článek 5w nařízení 833/2014)

1. Jak by měl být požadavek na povolení implementován na národní úrovni?

Poslední aktualizace: 17. prosince 2025

Článek 5w odst. 1) nařízení 833/2014 dává členskému státu právo přijímat opatření na vnitrostátní úrovni, která vyžadují, aby ruští diplomatické a konzulární zástupci, jak je popsáno v tomto ustanovení, požádali o povolení, pokud hodlají cestovat na jeho území na základě akreditace nebo víza vydaného jiným státem. Kromě zajištění dodržování mezinárodního práva musí být vnitrostátní opatření v souladu také s řadou omezení stanovených v článku 5w odst. 2).

Právo přijímat vnitrostátní opatření v článku 5w odst. 1) se vztahuje pouze na cestování na základě akreditace nebo víza vydaného jiným státem. V souladu s tím žádné vnitrostátní opatření přijaté na základě článku 5w odst. 1) nemá vliv na právo ruského diplomatického nebo konzulárního zástupce požádat o vízum (bez ohledu na jeho typ) od členského státu, který se rozhodne takové opatření přijmout. V případě vydání víza nemusí

ruský diplomatický nebo konzulární zástupce cestující do daného členského státu na základě tohoto víza žádat o povolení.

2. Jak by měl být požadavek na povolení podle článku 5w nařízení 833/2014 upozorněn ruskými orgány, pokud jej ukládá členský stát?

Poslední aktualizace: 17. prosince 2025

Podle článku 5w(3) nařízení 833/2014 informuje členský stát, který ukládá požadavek na povolení, Radu nejméně 5 dní před vstupem v platnost vnitrostátních opatření, která tento požadavek stanoví.

Členský stát, který ukládá požadavek na povolení, je odpovědný za informování příslušných zúčastněných stran o opatření upravujícím cestování na jeho území nebo průjezd přes něj. Rozhodnutí členského státu zavést požadavek na povolení a jeho provedení nezakládají žádné další povinnosti pro akreditující členský stát.

V tomto smyslu by měl členský stát, který přijímá taková vnitrostátní opatření, informovat Ruskou federaci diplomatickou cestou. Tato informace Ruské federaci může být učiněna současně s informováním Rady (tj. nejméně 5 dní před vstupem v platnost) nebo nejpozději v den jejich vstupu v platnost. Měla by také obsahovat nezbytné praktické podrobnosti o procesu povolování (žádost, lhůty, požadovaná podpůrná dokumentace atd.).

3. Jak se o povolení žádá? Jak by měl členský stát odpovědět na žádost o povolení?

Poslední aktualizace: 17. prosince 2025

Doporučuje se, aby členské státy požadovaly používání podobných diplomatických kanálů, jaké jsou stanoveny pro cestovní oznámení podle článku 5v nařízení 833/2014. V takovém případě lze použít podobnou šablonu, jaká je stanovena pro cestovní oznámení.

4. Jsou ruští diplomaté a konzulární zástupci nebo členové administrativního a technického personálu nebo služebního personálu diplomatických misí nebo konzulárních úřadů Ruska, kteří hodlají cestovat přes území jednoho nebo několika členských států Unie na základě akreditace od přijímajícího státu za účelem doprovodu diplomatické pošty, povinni požádat o povolení v případě, že projíždějí členským státem, který takový požadavek na povolení zavedl na základě článku 5w?

Poslední aktualizace: 17. prosince 2025

Pokud by takové osoby doprovázely diplomatickou poštu při nástupu do funkce nebo při návratu do ní, nebo při návratu do Ruska, spadaly by pod výjimku stanovenou v čl. 5w(2)(c) a v takovém případě by bylo vyžadováno pouze cestovní oznámení.

III. Horizontální body

1. Musí členské státy znovu zavést kontroly na vnitřních hranicích v souvislosti s články 5v a 5w?

Poslední aktualizace: 17. prosince 2025

Ne. Oznamovací povinnost podle článku 5v nařízení 833/2014 nebo povinnost získat povolení podle článku 5w dává členským státům dotčeným cestou (kam daná osoba cestuje) možnost sledovat pohyb osob, na které se daný požadavek vztahuje, na jejich území.

2. Vztahují se odkazy na tranzit také na přelet?

Poslední aktualizace: 17. prosince 2025

Ne. Cílem opatření je zajistit informovanost členských států o pohybu příslušných osob na jejich území nebo jejich kontrolu nad ním, a to na pozadí rostoucích nepřátelských zpravodajských aktivit, které podporují ruskou agresi proti Ukrajině. Přelet nevede k územní přítomnosti členských států, nad nimiž se přelétává.

3. Vztahují se odkazy na tranzit také na tranzit přes letiště v EU?

Poslední aktualizace: 5. května 2026

Odkazy se vztahují na tranzit přes schengenský prostor letiště (tj. schengenský terminál, oddělený od mezinárodního tranzitního prostoru).

Příklad: ruský diplomat akreditovaný v členském státě EU a Schengenu A cestuje do členského státu EU a Schengenu C, ale za tímto účelem bude mít navazující let v členském státě EU a Schengenu B. V tomto případě je ruský diplomat povinen informovat členský stát B (kromě informování členského státu C). Pokud členský stát B zavedl požadavek na povolení, je nutné o předchozí povolení požádat (podobně pro členský stát C).

Odkazy se nevztahují **pouze** na tranzit přes mezinárodní tranzitní prostor letiště (následná cesta do státu mimo Schengen, kde daná osoba neopouští mezinárodní tranzitní prostor letiště). Pokud však takový tranzit zahrnuje nejprve tranzit do schengenského terminálu před dosažením mezinárodního tranzitního prostoru, použijí se články 5v a w.

Příklady:

- *Ruský diplomat akreditovaný v členském státě EU a Schengenu A letí ze třetí země mimo Schengen do jiné třetí země mimo Schengen tranzitem v členském státě EU a Schengenu B. V takovém případě ruský diplomat proletí pouze mezinárodním tranzitním prostorem členského státu B a články 5v a w se na ně nepoužijí.*
- *Ruský diplomat akreditovaný v členském státě EU a Schengenu A letí z členského státu A do třetí země mimo Schengen, ale s navazujícím letem v členském státě EU a Schengenu B. V tomto případě ruský diplomat nejprve proletí schengenským terminálem v členském státě B, než dosáhne mezinárodního tranzitního prostoru. V tomto případě je ruský diplomat povinen informovat členský stát B. Pokud členský stát B zavedl požadavek na povolení, je nutné o předchozí povolení požádat.*

4. Co se stane, pokud jsou cestovní plány ovlivněny událostmi vyšší moci?

Poslední aktualizace: 25. září 2026

Oznamovací povinností nejsou dotčeny případy vyšší moci – tedy mimořádných a nepředvídatelných okolností, které dotyčná osoba nemůže ovlivnit a jejichž následkům nebylo možné zabránit navzdory vynaložení veškeré náležité péče (např. nouzové přistání, neplánovaný let / přesměrování dopravce s mezipřistáním v jiném státě nebo silniční nebo železniční nehoda vyžadující přesměrování přes jiný stát), které objektivně brání včasnému předložení aktualizovaného oznámení s příslušnými změnami. Jednotlivec však změny oznámí co nejdříve, jakmile je to prakticky možné. Za tímto účelem se doporučuje oznámení e-mailem, je-li tato možnost k dispozici.